

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ จัดอยู่ในประเภทการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยทางภาคสนามตามหลักมานุษยดนตรีวิทยา (Ethnomusicology) เพื่อศึกษา เรียนรู้ให้เข้าใจดนตรีไทลื้อและสืบทอดความรู้ที่คงอยู่ นำเสนอเนื้อร้องเพลง (Song Text) โดยการแปลความหมายเป็นภาษาไทย เป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักวิจัยรุ่นหลัง ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทลื้อ ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ปกปิดและเป็นความลับ ผู้วิจัยจะนำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาหาความรู้ ความจริงที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาของวัฒนธรรมดนตรี (การขับลื้อ) ที่กำลังจะสูญหาย และสภาพการเปลี่ยนแปลงบริบทของวัฒนธรรมประเพณีที่บ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ จากอดีตจนถึงปัจจุบันโดยศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นพยานบุคคลชาติพันธุ์ไทลื้อ

ผู้วิจัยขอเสนอระเบียบวิธีการดำเนินงานวิจัย โดยแบ่งเนื้อหาเป็น ๓ หัวข้อ ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ขอบเขตการวิจัย

๓.๒.๑ ด้านเนื้อหา

๓.๒.๒ ด้านพื้นที่วิจัย

๓.๒.๓ ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๔ ด้านระยะเวลา

๓.๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

๓.๓.๑ ศึกษาบรรดาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๓.๒ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

๓.๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓.๕ การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

๓.๓.๖ การนำเสนอผลการวิจัย

๓.๓.๗ การเผยแพร่งานวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ (Qualitative and Quantitative Research) กล่าวคือ ใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมาสนับสนุนข้อมูลการวิจัยภาคสนาม เพื่อให้ได้สัจจะธรรมที่เที่ยงตรงและเชื่อถือเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

๓.๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) หรือ การศึกษาวิจัยเบื้องต้น (Primary Research) เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ เป็นการศึกษาที่รากเหง้าของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และกระบวนการพิธีกรรมว่าด้วย ขั้นตอนการขับไล่ และประวัติความเป็นมาของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรม โดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้รู้ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลหลัก (Key Informants) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) และกลุ่มบุคคลทั่วไป (General Informants)

๓.๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นแหล่งข้อมูลชั้นรอง เพื่อสำรวจบรรดาหลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ เช่น เอกสารงานวิจัย วารสารวิชาการ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความจริง และตีความข้อมูลได้เป็นสารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้องกับความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมไทลื้อ สถานภาพของดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อที่กำลังจะสูญหาย บทบาท และแนวทางการประยุกต์ใช้ดนตรีในสังคมวัฒนธรรมล้านนา เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

๓.๒ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method Research) มีองค์ประกอบที่สำคัญของขอบเขตการวิจัย ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา ๒) ขอบเขตด้านพื้นที่ ๓) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๔) ขอบเขตด้านเวลา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาบริบททางวัฒนธรรมดนตรีของชาวไทลื้อ และเอกลักษณ์ของดนตรีไทลื้อ ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ๓ ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการแพร่กระจายวัฒนธรรมตะวันตก ปัญหาการยอมรับวัฒนธรรมบริโภคนิยม และปัญหาการยึดถือวัฒนธรรมไร้พรหมแดน ปัญหาปัจจัยภายนอกทั้ง ๓ ด้านนี้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูญหายของวัฒนธรรมดนตรีไทลื้อ

๒) เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์สภาพการเปลี่ยนแปลงบริบททางวัฒนธรรมดนตรีและประเพณี ๔ ด้าน ของชาวไทยเชื้อโน ๔ ยุคสมัย ได้แก่ ยุควัฒนธรรมประชาธิปไตย (พ.ศ.๒๔๗๕-๒๕๐๐) ยุควัฒนธรรมเย็น (พ.ศ.๒๕๐๑-๒๕๒๐) ยุควัฒนธรรมอุตสาหกรรม (พ.ศ.๒๕๒๑-๒๕๔๐) และ ยุควัฒนธรรมดิจิทัล (พ.ศ.๒๕๔๑-๒๕๖๐) ลักษณะการเปลี่ยนแปลงประเพณีความเชื่อ ภาษาพูด การแต่งกายและประเพณีการต้อนรับ ของคนรุ่นใหม่ที่มีภูมิลำเนาและคุณภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สะท้อนให้เห็นรากเหง้าของปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรีที่ก่อตัวขึ้นในชาติที่เรียกร้องความทันสมัยทัดเทียมตะวันตก ถ้าความเชื่อของคนไทยเปลี่ยนไปในที่สุด จะสิ้นชาติสิ้นแผ่นดินแล้วเราจะร้องเพลงไทยให้ใครฟัง

๓) เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีของชาวไทยเชื้อและ การขับลื้อ โดยคณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้ประมวลบรรดาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แล้วสังเคราะห์เป็นเนื้อหาเชิงโครงสร้าง ๔ ประเพณี ใน ๔ ยุคสมัย เน้นศึกษาลงลึกไปที่ สภาพปัญหาทุกซอกด้านวัฒนธรรมดนตรีที่กำลังจะล่มสลาย วิเคราะห์สาเหตุแห่งทุกข์ และค้นหาแนวทางการฟื้นฟูความสุข ความเจริญอกงามของวัฒนธรรมดนตรีให้กลับคืนมาสู่ชุมชนบ้านแม่สาบ มีมุมมอง (Approach) องค์ประกอบหลักของโครงสร้างหน้าที่เชิงระบบ ๓ ประการ ได้แก่ วัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ กระบวนการฟื้นฟูโดยประชารัฐ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สอดคล้องกับโครงการสำคัญของท้องถิ่น คือ โครงการสืบสานพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมล้านนา ภายใต้กลยุทธ์การวิจัยที่ ๒ ยุกระดับความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ศิลปหัตถกรรมและประเพณี โดดเด่นด้วยภูมิปัญญาประสานความเชื่อและการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสู่คุณภาพการท่องเที่ยวสร้างเศรษฐกิจภาคเหนือให้สมดุลและยั่งยืน

๓.๒.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

พื้นที่บ้านแม่สาบ หมู่ที่ ๑ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่คัดสรรในการวิจัย เนื่องจากตำบลสะเมิงใต้ เป็น “พื้นที่เอกลักษณ์ชาติพันธุ์ไทลื้อ” มีพื้นที่ ๑,๔๐๐ ตารางกิโลเมตร มีไทลื้ออาศัยอยู่ ๓๔๔ ครอบครัว รวมประชากรทั้งสิ้น ๙๑๑ คน แยกออกเป็นเพศหญิง ๔๗๔ คน และเพศชาย ๔๓๗ คน ชุมชนบ้านแม่สาบ ยังคงทำนุบำรุงรักษาอัตลักษณ์ดนตรีด้านการขับลื้อ มีการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ ประเพณีการแต่งกาย ประเพณีภาษา และประเพณีการต้อนรับ ไว้ได้อย่างเหนียวแน่น เป็นมรดกตกทอดให้แก่ลูกหลานจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะวัฒนธรรมดนตรี มีหลักฐานประจักษ์พยานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำทนายการพิสูจน์ได้ตลอดเวลา ได้แก่ ด้านศิลปินผู้ขับลื้อได้รับการยกย่องในฐานะ “ช่างขับลื้อดีเด่น” จากสำนักงาน

การศึกษาและวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มนักดนตรี ผู้แต่งเพลง และกลุ่มนักปราชญ์ชาวบ้านผู้มีประสบการณ์ร่วมกับกลุ่มนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีและการแสดงต่างๆ จำนวนมาก ได้รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อบ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีสืบสานดนตรีเพื่อการท่องเที่ยว ภายใต้การอุปถัมภ์ของเทศบาลตำบลสะเมิงใต้

๓.๒.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มชุมชนชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่มีชื่อเสียงในด้านดนตรีไทลื้อเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและได้รับความนิยมนิยมสูงสุด ผู้วิจัยนำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้

๑) เมื่อกล่าวถึงประชากรในความหมายแรก คือราษฎรหรือประชาชนสัญชาติไทยเชื้อชาติไทลื้อ มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในบ้านแม่สาบ หมู่ที่ ๑ จำนวน ๓๔๔ หลังคาเรือน รวมประชากรทั้งสิ้น ๙๑๑ คน จำแนกเป็น เพศชาย ๔๓๗ คน เพศหญิง ๔๗๔ คน เป็นการอ้างอิงจำนวนประชากรทั้งหมดในภาพรวม หากวิเคราะห์ให้ดีจะพบว่า กลุ่มประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่เป็นชาวไทลื้อ อายุระหว่าง ๒๐-๘๐ ปี จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของสำนักปลัดเทศบาลตำบลสะเมิงใต้ ระบุว่า ประชากรกลุ่มนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๘๔ คน ดังนั้นในเรื่องการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดให้จำนวนประชากร ๔๘๔ คนเป็นประชากรที่ใช้จริงในการวิจัย และใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่เหมาะสมเพื่อเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรให้มากที่สุด โดยใช้เกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของประชากร ๕๐๐ คน จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๐๐ ชุด ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕ เนื่องจากต้องการให้งานวิจัยครั้งนี้มีความคลาดเคลื่อนน้อยลง และมีความเชื่อมั่นสูงขึ้น การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งคาดหวังว่าค่าอ้างอิงมีโอกาสถูกต้องร้อยละ ๙๕ และจะพยายามควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนให้มากที่สุด ดังนั้นจึงใช้วิธีเจาะจง (Purposive sampling) เลือกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรีและการเปลี่ยนแปลงประเพณีชาติพันธุ์ไทลื้อ ๔ ด้าน

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น จะสืบหาความจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) จำนวน ๑๐ คน ได้แก่

ตารางที่ ๓.๑ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่	ชื่อ - นามสกุล	สถานะภาพ
๑.	นายวิเชียร ปัญญาใหญ่	นายกสมาคมไทลื้อภาคเหนือตอนล่าง
๒.	นายริท สารุเม	ผู้ใหญ่บ้านแม่สาบ หมู่ที่ ๑
๓.	นางสายทอง ปินทะนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่สาบ

๔.	นางเมื่องใจ	พิมพ์สารี	นักขับลื้อ
๕.	นายกิตติพิชญ์	สาธูเม	นักดนตรีลื้อ
๖.	นายอุดมศักดิ์	สิมะวงศ์	นักดนตรีลื้อ
๗.	นายอนุรักษ์	ชัตติยะ	นักวิจัยชุมชน
๘.	นางสาวทัศนีย์	กาตะโล	นักวิจัยชุมชน
๙.	นายเสนอ	ดวงน่าน	ประธานชมรมผู้สูงอายุบ้านแม่สาบ
๑๐.	พระสมุห์คมสันต์	สิริสุวัฒน์	เจ้าอาวาสวัดบ้านแม่สาบใต้

การศึกษาสภาพปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรี และสภาพการเปลี่ยนแปลงประเพณีชาติพันธุ์ไทลื้อ เป็นการศึกษาลักษณะโดยตรงต่อการดำรงอยู่หรือสูญหายของวัฒนธรรมดนตรี จำเป็นต้องได้ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงการขับลื้อ เช่น ครูผู้ถ่ายทอดวิชาการด้านดนตรี นักขับลื้อ นักเป่า กลุ่มช่างซ่อมเครื่องดนตรี กลุ่มผู้อุปถัมภ์ กลุ่มผู้ฟัง หรือผู้สนับสนุน เป็นต้น ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกจะทำให้ผู้ศึกษาวิจัยได้ข้อมูลทั้งในด้านสภาพปัญหา และสาเหตุการสูญหายซึ่งสัมพันธ์กับสภาพการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณีจากอดีตสู่ยุคปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะมีความกว้างขวางครอบคลุมประเด็นที่สำคัญและมีรายละเอียดซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงจากประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว นอกจากจะนำมาวิเคราะห์รากเหง้าของปัญหา แล้วยังอาจก่อให้เกิดแนวทางใหม่ในการดำเนินงานฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไปด้วย

การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussions) มีผู้ร่วมกระบวนการสนทนา กลุ่ม จำนวน ๒๔ คน ได้แก่ นักดนตรี ช่างซ่อมเครื่องดนตรี นักขับลื้อ และปราชญ์ชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและมีประสบการณ์ในการเล่นเครื่องดนตรีของไทลื้อไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี นักวิชาการดนตรีท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ (รายชื่อ ผู้ร่วมกระบวนการสนทนา กลุ่ม มีรายละเอียดในภาคผนวก)

๓.๒.๔ ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาทำการวิจัย กำหนดแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี

๓.๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ๗ ขั้นตอน ได้แก่

๓.๓.๑ ศึกษาบรรดาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนับจากปี พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๐ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นกระบวนการอ่าน เพื่อประมวลหลักการ

สำคัญที่นำไปใช้ในกระบวนการวิจัยวัฒนธรรมดนตรี และตรวจทานความตรงและความเชื่อมั่นจากผลการวิจัยของนักวิจัยในอดีต ทำให้ได้ข้อสรุปซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานในการวิจัยและสามารถพัฒนาต่อยอดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยที่ชัดเจนมีความเป็นเหตุเป็นผล น่าเชื่อถือ นำไปสู่การวิเคราะห์และกำหนดปัญหาการวิจัยที่ดี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้จะนำไปใช้ประโยชน์จริงจากงานวิจัย (User) และมีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ บรรลุผลสำเร็จในเวลาที่กำหนดไว้

๓.๓.๒ กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งค้นหาคำตอบคือ แนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อควรทำอย่างไร ผู้วิจัยกำหนดให้แนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีไทลื้อ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดแบบแผนความเจริญของงามวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นเลิศ จำนวน ๑๑ ตัว มีความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกหรือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีคณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีทำหน้าที่บริหารและจัดการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีตามหลักธรรมาภิบาล การยกระดับคุณภาพชีวิตของนักร้องและนักดนตรี เป็นต้น ในขณะเดียวกัน วัฒนธรรมดนตรีไทลื้อจะดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวร จำเป็นต้องอาศัยความมีเสถียรภาพของประเพณีไทลื้อ ๔ ด้าน ได้แก่ ประเพณีความเชื่อ การแต่งกาย ภาษา และประเพณีการต้อนรับ ดังนั้น กลยุทธ์หรือพันธกิจสำคัญที่จะทำให้วัฒนธรรมและประเพณีชาติพันธุ์ไทลื้อเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางตามวิสัยทัศน์ “พลิกโฉมวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน” คณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อต้องทำหน้าที่ฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรี ๔ พันธกิจ ได้แก่

- ๑) การเพิ่มคุณค่าวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ
- ๒) การรักษาประเพณี เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ๓) การเพิ่มขีดสมรรถนะของนักดนตรีและนักร้อง
- ๔) การยกระดับความร่วมมือกันของคนไทลื้อทุกคน

๓.๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกได้ ๓ แบบ ได้แก่ ๑) แบบสอบถาม ๒) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ๓) การจัดสนทนากลุ่มมีรายละเอียดดังนี้

- ๑) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามจำนวน ๑๐๐ ชุด เพื่อศึกษาวิจัยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง (Stakeholder) กับเรื่องวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ เป็นผู้ตอบแบบประเมินความคิดเห็นต่อสาเหตุปัญหาทาง

วัฒนธรรมดนตรีที่กำลังได้รับผลกระทบจากวัฒนธรรมข้ามชาติ และการเปลี่ยนแปลงประเพณีชาติพันธุ์ไทยคือ ๔ ด้าน ว่ามีระดับความรุนแรงของปัญหามากน้อยเพียงใด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ สภาพปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรีมี จำนวน ๑๘ ข้อ ได้แก่

(๑) ปัญหาการแพร่กระจายวัฒนธรรมตะวันตก จำนวน ๖ ข้อ

(๒) ปัญหาการยอมรับวัฒนธรรมบริโภคนิยม จำนวน ๖ ข้อ

(๓) ปัญหาการยึดถือวัฒนธรรมไร้พรหมแดน จำนวน ๖ ข้อ

ตอนที่ ๓ สภาพการเปลี่ยนแปลงประเพณี จำนวน ๒๔ ข้อ ได้แก่

(๑) การเปลี่ยนแปลงประเพณีความเชื่อ

(๒) การเปลี่ยนแปลงประเพณีภาษา

(๓) การเปลี่ยนแปลงประเพณีการแต่งกาย

(๔) การเปลี่ยนแปลงประเพณีการต้อนรับ

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทยคือ

๒) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด (Structure In-depth Interview) จำนวน ๑ ฉบับ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๐ คน เพื่อศึกษาเจาะลึกค่านิยมและเอียงตรงกันของปัญหาและสภาพบริบททางวัฒนธรรมดนตรีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่

(๑) ปัญหาสาเหตุการสูญหายวัฒนธรรมดนตรี (การขับลื้อ)

(๒) สภาพการเปลี่ยนแปลงความเชื่อความนิยมดนตรีจากอดีตสู่ปัจจุบัน

(๓) แนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทยคือ

๓) การจัดสนทนากลุ่ม จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นในประเด็นเรื่องปัญหาสาเหตุการสูญหายวัฒนธรรมดนตรีไทยคือ สภาพการเปลี่ยนแปลงและการสูญหายทางวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน ผลกระทบที่เกิดจากการเลิกยึดถือประเพณีชาติพันธุ์ไทยต่าง ๆ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นไปได้ (Feasibility study) โดยผู้วิจัยได้เชิญนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ ผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาการสูญหายของวัฒนธรรมดนตรี เช่น นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลตำบลที่ให้การสนับสนุนโครงการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าอาวาส ผู้นำชุมชนที่มีความรอบรู้ นักขับลื้อ นักจัดรายการวิทยุ และคณะกรรมการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทยคือ บ้านแม่สาบ ทั้งหมดจำนวน ๑๘ คน หนึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน ล้วนเป็นผู้มีความรู้

ความเข้าใจและมีประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรีไทยเป็นอย่างดี เข้าร่วมสนทนา วิพากษ์วิจารณ์ อภิปราย แนวทางการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีไทยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๓.๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้วิจัยจัดส่ง รวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่องการประเมินสภาพปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรีและสภาพการเปลี่ยนแปลงประเพณีชาติพันธุ์ไทย ๔ ด้าน จำนวน ๑๐๐ ชุด นำมาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าส่วนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

๒) ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์มี ๒ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนัดหมาย วันและเวลาสัมภาษณ์ พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรับทราบ และชี้แจงประเด็นสาระสำคัญของข้อคำถามให้เข้าใจถูกต้องตรงกันก่อนที่จะดำเนินการสัมภาษณ์จริงในครั้งต่อไป

(๒) ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสร้างบรรยากาศในการสัมภาษณ์แบบกัลยาณมิตร อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย อธิบายเหตุผลและประโยชน์ของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพ ใช้วิธีตะล่อมกล่อมเกล่าในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๕ การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสรุปและอธิบายเนื้อหาสาระสำคัญให้มีความครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้ ตามหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Analytic Induction) ผสมผสานกับการอ้างอิงผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้อธิบายขยายความจริงของข้อค้นพบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทย

๓.๓.๖ การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยทบทวนระเบียบวิธีวิจัย และปรับปรุงการเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้ถูกต้อง โดยนำเสนอผลการวิจัยตามที่ได้ทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาทางวัฒนธรรมดนตรีและสภาพการเปลี่ยนแปลงประเพณีชาติพันธุ์ไทย ๔ ด้าน แสดงระดับความสัมพันธ์ทางตรงเชิงบวกของประเพณี ๔ ด้านกับวัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทย และนำเอาผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วไปใช้สนับสนุนเชิงเหตุผลร่วมกับการสรุปผล และการอภิปรายผลของการวิจัยเรื่องแนวทางการฟื้นฟู

วัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อ ที่ได้สรุปผลการวิเคราะห์จากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฟื้นฟู
วัฒนธรรมดนตรีชาติพันธุ์ไทลื้อบ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๓.๗ การเผยแพร่งานวิจัย

โดยการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัย
ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องรวมถึงเพื่อประโยชน์ต่อสังคม
ส่วนรวมที่จะได้ต้นแบบ (Prototype) ในการฟื้นฟูวัฒนธรรมดนตรีที่ยั่งยืน

